

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מעשי הצדיקים
ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של
מורן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממשיכי דרכם
אוצר בלום וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך
שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אור

לעצמך

**אור שבעת הימים,
מורן הבעל שם טוב
הקדוש זי"ע**

יומא דהילולא - חג השבועות תק"כ

השמועה עשתה לה כנפים, רצה לה במהירות
בין סמטאותיה הקטנות של העיירה, "צדיק בא
לעיר! הבעש"ט הקדוש הגיע לשבות בעיירתנו".
יודעי דבר ידעו לספר על הנהגתו התמוהה של
הצדיק, "מסרב הוא להתארח בבית ראש הקהל,
ביקש לעשות את השבת בבית הכנסת הגדול של
העיירה".

בהתרגשות עצומה הגיעו תושבי העיירה לבית
הכנסת לתפילת ערבית, וכי קלה היא בעיניכם!
צדיק שובת בעיירתנו. תפילה קדושה ומרוממת.
לקבלת שבת ותפילת ערבית שכזו לא זכו בני
העיירה זה זמן רב. הרגישו את קדושת השבת, חשו
מעין עולם הבא ממש.

לאחר תפילת ערבית קודם שהתפזרו המתפללים
לבתיים לסעוד את סעודת השבת, עלה הבעש"ט
הקדוש על בימת בית הכנסת ופניו להבים, "אנא
הישארו עימי בבית הכנסת זמן מה ולאחר מכן
תלכו לבתיכם", וללא אומר ודברים ניגש הבעש"ט
אל העמוד ופצח באמירת תהילים נרגשת. זמן רב
עמדו בני העיירה והתפללו לפני בוראם, פרק אחרי
פרק, מזמור אחרי מזמור, חשו שאין זה דבר של מה
בכך, יש כאן דברים רמים ונשגבים שאינם יכולים
להשיג.

סמוך לשעת חצות עצר הבעש"ט והסתובב
לקהל הרב ואמר "סורו כל אחד לביתו, אכלו את
סעודת השבת, אולם אחר מכן שובו הנה, נמשך
יחדיו באמירת תהילים עד אור הבוקר". רחש עבר
בין המתפללים, הבינו שמהו גדול מתרחש.
במהירות עזבו המתפללים את בית הכנסת לסעוד
עם בני משפחותיהם את סעודת השבת, אולם לא
התמהמהו, מיד לאחר ברכת המזון שבו אל בית
הכנסת והמשיכו באמירת תהילים עד אור הבוקר.
מיד לאחר שהאיר השחר ניגש החזן והחל לומר
ברכות השחר, ובהתרוממות הרוח החל כל הקהל
כולו בתפילת שחרית. תפילה מרוממת שכזו לא
חוו בני הקהילה מימיהם, כאשר השיא היה בתפילת
נשמת כל חי, חשו רגש עצום של הודיה לבורא
עולם, הודיה על החיים, הודאה על האיברים,
הודאה על כל הטוב אשר אופף אותם בכל חייהם,
'נשמת כל חי תברך, ורוח כל בשר תרומם!'

לאחר סיום התפילה פנה הבעש"ט הקדוש לראש
הקהל אשר בביתו היה מתאכסן בקביעות וביקש
לבוא לסעוד בביתו את סעודת שבת כפי שנהג
מימים ימימה. וכמובן שגם הפעם רבים מהציבור
לא וויתרו, והלכו גם הם יחד עם הבעש"ט כדי
לחזות בנועם עבודת הקודש, ובעריכת השולחן
הטהור בצפרא דשבתא.

רבי ישראל בעל שם טוב זי"ע נולד בשנת תנ"ח בעיירה קטנה אשר אוקופ שמה, לאביו רבי אליעזר,
ולאמו הרבנית שרה. הבעש"ט הקדוש נולד להוריו לעת זקנותם בהיותם קרובים לגיל מאה. כאשר היה
הבעש"ט בגיל חמש התייתם משני הוריו, וכבר בגיל צעיר השכיר עצמו ושימש כעוזר למלמד תינוקות,
להביאם לבית תלמודם, ולהוליכם לבית הכנסת לאמירת אמן יהא שמיה רבא וקדושה.
בסביבות גיל חמש עשרה נשא הבעש"ט אשה בת העיירה אוקופ, אולם למרבה הצער האשה נפטרה זמן קצר
לאחר מכן ולא הותירה ילדים. לאחר שהתאלמן התיישב בקהילה הסמוכה לעיר ברודי שם שימש כמלמד
תשכ"ר, ובאותה תקופה נשא את הרבנית חנה בתו של רבי אפרים רבה של העיר ברודי ואחותו של רבי
אברהם גרשון מקיטוב. שנים אלו היו שני התבודדותיו של אור שבעת הימים הבעש"ט. מנהגו היה להתבודד
ארוכות בהרים שבין קיטוב לקוסוב.

בהיותו כבן שלשים ושש החלה התגלותו של הבעש"ט, אורו זרח בתחילה בעיירות הסמוכות לקוסוב אולם
עד מהרה זרחה שמשו בכל פולין אוקראינה וגלילותיה. בסביבות בשנת ת"ק התיישב הבעש"ט בעיר מעז'בוז'
ובנה את בית מדרשו, אשר הפך במהרה למקום הסתופפות עבור תלמידיו הקדושים. מלבד עסקו של הבעש"ט
להפיץ את תורתו הקדושה עסק רבות בהצלת יהודים מכל צר, והשפיע עליהם רבות בגשם וברוח.
בשנת תק"כ בחג השבועות עלתה נשמתו של הבעש"ט הקדוש בסערה השמימה נקבר בבית החיים במעז'בוז'.
הבעש"ט הקדוש לא השאיר את עם ישראל יתום, הרבי השאיר אחריו את תלמידיו הגדולים, המגיד ממזריטש,
רבי יעקב יוסף מפולנאה, בעל התולדות יעקב יוסף, רבי מנחם נחום מטשרנוביל, בעל המאור עינים, רבי
מאיר הגדול מפרמישלאן, רבי פנחס מקוריץ, רבי נחמן מהורדנא ועוד רבים וגדולים אשר הפיצו את תורת
הבעש"ט בכל רחבי אירופה כולה, שפכו טללי תחייה על עם ישראל בעומק הגלות המרה.

אהבת ישראל היא השער הראשון!

רבות עוסקים בתורתו של הבעש"ט הקדוש,
ובמופתים העצומים אשר התגלגלו סביבו. בדאגתו
של הבעש"ט לכל יהודי, ובעיסוקו הרב בהצלת
ישראל מיד צר. אולם ישנו היבט נוסף שלא עוסקים
בו רבות, ואנו נתבונן בו כעת.

יהודי העיירה הקטנה הופתעו למראה פניו של
רבינו הבעש"ט, לא הייתה זו הפעם הראשונה אשר
הגיע הבעש"ט לעיירתם, מפעם לפעם זכו לטעום
מקדושתו של הצדיק אשר הגיע לשבות בעיירתם.
אלא שבכל פעם ידעו בני העיירה ימים מספר קודם,
התכוונו וזכרו את הלב, הכינו מקום עבור הצדיק
בביתו הגדול והמרווח של אחד מעשירי הקהל.

היו אלו ימים נעלים ומרוממים, תושבי המקום
היו מנצלים כל רגע בצלו של הבעש"ט הקדוש,
סופגים מתורתו וקדושתו, אוספים בימי הוד הללו
אוצרות של תורה קדושה ויראת שמים שתלווה
אותם במשך כל השנה.

אלא שהפעם הכל היה שונה, אנשי העיירה
הופתעו לראות את הבעש"ט מגיע לעיירתם ללא
כל הודעה, ללא כל הכנה, אולם עד מהרה התעשתו
ונגשו אל הצדיק וקבלו את פניו בחרדת קודש.
אבל הפתעתם לא תמה, במקום לפנות לאכסנייתו
הקבועה בביתו של ראש הקהל, עשה הבעש"ט את
דרכו לכיוון בית הכנסת המקומי, שם הניח את מעט
חפציו והתכוון לשבת המלכה הממששת ובאה.

זריחת השמש בעומק הגלות

היו אלו שנים קשות לעם ישראל, יהדות אירופה
כולה הייתה מבולבלת ומפולגת ושרויה בייאוש
עמוק, היו אלו הימים לאחר התנפצות משיחתו של
משיח השקר שבתי צבי. התגלותו מילאה לבבות
של יהודים רבים בתקווה עצומה, הנה משיח הגיע,
זהו הסוף לכל הצרות. יהודים רבים כבר החלו
בהכנות לעלייתם לארץ ישראל. ולפתע הכל נגדע,
שבתי צבי התגלה במערומיו והתאסלם, התקווה
התנפצה, הייאוש חלחל לכל מקום, מי יודע עוד
כמה שנים, צרות, גלויות ושומדות נעבור עד ביאת
משיח.

באותן שנים קשות זרחה שמשו של אור שבעת
הימים הבעש"ט הקדוש, תורתו הייתה כצרי
וכמרפא על לבבות של יהודים רבים. הבעש"ט
הסתובב מעיירה לעיירה ומכפר לכפר והפיח רוח
חיים בלבבות. לראשונה שמעו כפריים פשוטים
שהקב"ה אוהב אותם, מחכה לתפילתם. לראשונה
מזה זמן רב זכו יהודים להיכנס לפנימיות התורה
לזכות לאור הגדול, לתת לתורת הנסתר לרפא את
הפצעים, לחבוש את הלבבות.

הבעש"ט ותורתו החיו את נשמת היהדות כולה,
החזיר את הסומך ללחיים, שוב בערה האש, חיממה
את הלבבות. עם ישראל חש שיש תקווה, חש קרוב
ואהוב, בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

באמצע הסעודה נפתחה לה הדלת לפתע, ואל הבית נכנס גוי גדול ומגושם, ודרש שיתנו לו כוסיט של י"ש, משקה חריף. "רעב אני, תנו לי ממאכלי השבת, יודע אני שבשבת יש בבתים של היהודים מטעמים רבים". בני העיריה נדהמו, ובקשו ליטול את אותו שייגץ ולזרוק אותו החוצה, גוי במחיצתו של הבעש"ט הקדוש!

"הניחו לו", ציווה הצדיק, "תנו לו את מבוקשו, י"ש ומאכלים ערבים". לאחר ששתה הגוי כמה לגימות טובות מהמשקה החריף ומילא את כריסו ממיטב מאכלי השבת, פנה אליו הבעש"ט ואמר: "נו, אולי תספר לנו קצת חדשות, שתף אותנו במתרחש בעולם".

"אכן כן", נענה הגוי, "ישנם חדשות מעניינות מאוד, דברים מסעירים ביותר! אדון הכפר, הפריץ המקומי, אסף בליל אמש בחשאי את כל הכפריים תושבי הסביבה, צייד אותם בכלי נשק, סכינים, גרזנים ומקלות, ותכננו להתנפל בליל שבת קודש על העיריה השלווה, לעשות פוגרום בתושבי העיריה המסכנים. במשך כל הלילה עמדו הגויים דרוכים, מוכנים לצאת למסע ההרג, מחכים לפקודה מאדון הכפר לצאת ולפשוט על העיריה רח".

באשמורת הבוקר נשמע רעש מרחוק, דריכותם של האיכרים עלתה, מי מגיע הנה בשעת לילה שכזו? כרכרה גדולה ומפוארת נעצרה בפתח ארמונו של הפריץ וממנה ירד אדם נכבד ביותר, ניכר עליו שהוא שר חשוב ועשיר. זמן מה שהה השר הנכבד בארמון הפריץ ולאחר מכן יצא ונסע לדרכו. דקות ספורות לאחר מכן יצא אלינו הפריץ וצווה עלינו לחזור לבתינו".

"זוהי ממש תעלומה", סיים הגוי, "אף אחד מבין הכפריים לא הבין מדוע כה כעס הפריץ על היהודים, מה גרם לו לתכנן להורגם".

"ובנוסף אינני מבין מה גרם לפריץ לבטל את תכניתו והשעת האפס!" קרא הגוי בזעם וחזר לכוס המשקה והמשיך ולהתענג על הקוגל השבתי.

רעד אחז ביהודי העיריה, הבינו שנצלו מפוגרום אכזרי, חייהם נתנו להם במתנה! הבעל שם טוב העביר את עיניו הטובות על היהודים שבחדר ופנה אליהם בקול רך "שמעו נא, בואו ואספר לכם את אשר התרחש כאן, בשל איזו סיבה הגעתי הנה בפתאומיות שכזו, ומדוע אמרנו תהלים יחד כל הלילה".

"הפריץ המקומי הינו איש רך וטוב לב, מעולם לא נודע כשונא ישראל, להיפך, תמיד השתדל להגן עליכם מכל צריכם. אלא שתקופה ארוכה מנסים יועציו להסית אותו נגד היהודים, ולאחרונה הדבר עלה בידם. פריץ זה ידוע בכל הסביבה כעקשן גדול מאוד, עומד על דעתו ואינו מוכן להתפשר, זוהי תכונה גרועה, אולם גרועה היא שבעתים במשא ומתן. קשה מאוד עד בלתי נסבל לנהל אותו משא ומתן, ברגע שהחליט על מחיר הסחורה לא ניתן היה להזיזו ממנו.

שדות רבות ישנן ברשותו של הפריץ אשר הניבו תבואה משובחת ביותר, ואי לכך למרות המחיר היקר תמיד נמצאו קופצים על סחורתו. אלא שבשנים האחרונות סחורתו של הפריץ כבר איננה כבעבר, הארץ כחשה מעט ומוציאה תבואה בינונית וגרועה.

סוחרים רבים בקשו לקנות את התבואה, אלא שהפריץ בגאוותו לא היה מוכן להודות שהתבואה איננה כבכל שנה, שזו לא סחורה מסוג הראשון במעלה, והמשיך לדרוש על סחורתו מחיר מלא.

כמובן שהסוחרים סירבו לקנות, תבואה שכזו ניתן לרכוש בכל מקום במחצית המחיר. ובינתיים

כדרך כל דבר בעולם התבואה החלה להתקלקל מעט, מעט תולעים, קצת ריקבון, לא נהרסה כליל אבל מחירה ירד עוד יותר, ואילו הפריץ בגאוותו רק הגביר את עקשנותו, סירב להוריד ממחיר הסחורה אפילו פרוטה אחת!

מחסניו של הפריץ מלאו עד אפס מקום בתבואה מרקיבה, סחורה אשר אין לה דורש.

כאן נכנסו לתמונה יועציו הרשעים של הפריץ, האשימו את היהודים! כיצד היהודים קשורים לכך? אין זה משנה! היהודים אשמים בהכל... סיפרו לפריץ שיהודים הם אלו שפרסמו שהסחורה אינה טובה, הסיתו את כל הסוחרים לא לקנות את תבואתו של הפריץ. רק בגלל היהודים נשארה הסחורה במחסנים, בגללם הפסיד הפריץ הון רב!

חמתו של פריץ בערה בו, מצא קרבן לנתב את כעסו וגאוותו הפצועה, החליט להשמיד ולהרוג את כל היהודים של העיריה. ואף תכנן זאת בחשאי כדי שאף אחד לא יוכל להימלט...

"נאלצתי למשוך לעיריתכם פגר מתי! אדם שמת לפני עשרות שנים. אותו שר חשוב הינו ידיד נעורים של הפריץ שהיה גר במדינה רחוקה. בפתע פתאום נכנס לביתו של ידידו אשר התרגש ביותר למראה חברו הטוב. דקות ארוכות שוחחו השנים, מחליפים רשמים, מנסים לגשר על שנים הרבות שחלפו. לפתע פנה הידיד לחברו ושאל אותו "מהו הרעש הגדול באישון לילה! מהם הצעקות ששומע אני מבחוץ?"

זעם מילא את עיני הפריץ, "היהודים! סין, "עד אור הבוקר לא יהיה יהודי אחד בכל הסביבה..." "ככה?", תמה החבר, "כיצד הצליחו היהודים להכעיס אותך כל כך?"

"היהודים משימצים את הסחורה שלי", ענה הפריץ, "מסיתים את הסוחרים לא לקנות ממני את תבואתי הטובה והמשובחת, בגללם כל מחסני מלאים עד אפס מקום בסחורה משובחת אשר מתקלקלת בכל יום שעובר".

"מה אתה שח", קטע אותו חברו, "מכיר אני את היהודים שנים רבות, תמיד ניהלתי עמם קשרי מסחר עמוקים, מעולם לא היו בעיות. "שמע לי", רכן החבר לאוזנו של הפריץ, "שמע לעצה של ידיד, אל תמהר, על תעשה החלטות פזיזות, עכשיו שבת אצל היהודים הם לא עוסקים במסחר, אולם במוצאי שבת שלח להם הצעה טובה ותראה שהם יקנו ממך את כל הסחורה שיש לך במחסנים. את כל התבואה ירכשו ממך! עד הגרגר האחרון!"

"הפריץ השתכנע", סיים הבעש"ט את סיפורו המצמרר, "קם ויצא אל ההמון הנבער שעמד בחוץ והורה לו לחזור לביתו, והידיד קם ונסע ותיכף ומיד חזר לעפרו. אולם אתם זכרו! זכרו מה סיכם השר עם הפריץ, וכך תעשו אחרי השבת, עליכם לרכוש מיד הפריץ את כל תבואה במחיר שיחפץ".

מעשה נפלא זה סיפר הרבי הקדוש רבי אברהם יעקב מסדיגורא, מעשה נפלא המלמד אותנו על כוחו הגדול של הבעש"ט להחיות מתים ולהוציא פגר של גוי מקברו ולשלוח אותו למסע ארוך כדי להציל קהילה שלמה מאסון.

אולם מעשה זה טעון התבוננות מעמיקה, הנה עמדנו על כוחו הגדול של הבעש"ט הקדוש אשר מצודתו הייתה פרושה מסוף העולם ועד סופו. אם כן מדוע הוצרך הבעש"ט לטרוח ולבוא בעצמו לאותה עיריה כדי לפעול את הישועה, הרי יכול היה באותה המידה לשבת בבית מדרשו במעוז יבוס' ולשלוח את אותו פגר מת בצורת השר אל ארמונו של הפריץ?

מלמד אותנו הרבי הקדוש מסדיגורא יסוד נורא

- ושומה עלינו להטות אוזן ולשמוע את הדברים משום שטמונים בהם יסודות עצומים בתורת החסידות. 'עמם אנכי בצרה'; לא מספיק לעשות מופת, לשלוח גוי להציל יהודים, אהבת ישראל אמיתית הינה להשתתף עם האחר. לכך טרח הבעש"ט והגיע לאותה עיריה קטנה משום שאם הדבר יצליח ותבוא הישועה, מה טוב, אהיה עימם יחד בשמחתם! אולם אם חלילה לא, אם חס וחלילה יתרגש אסון על אותה קהילה קטנה אהיה עמם יחד גם בשעה קשה זו!

'עמם אנכי בצרה', זוהי אהבת ישראל אמיתית, זו הייתה אהבת ישראל הנפלאה של רבינו הבעל שם טוב הקדוש. ועלינו לדעת שרבים רבים דנים מה חידשה תורת החסידות, אולם זאת קבלה בידינו בשמו של הבעש"ט: אהבת ישראל היא השער הראשון המוביל אל חצרות השם!

זהו הדבר הראשון לפני כל המעלות הנשגבות! כעת לאחר שהבנו מהו השער הראשון של תורת החסידות, יכולים אנו להתבונן ולהעמיק בכמה יסודות גבוהים ומרוממים.

שלושת העיקרים בעבודת השם

מעשה נפלא סיפר רבי ברוך ממעזיבז' נכדו של הבעש"ט בספרו בוצינא דנהורא ("א"א עמ' לא), "שאלו את זקני הקדוש - הנה מנהג אנשי מעשה בכל הדורות לעסוק בכל ימות השבוע בתשובה ותחנונים תוך סיגופים ותעניות. ואילו אתם, ביטלתם זאת, אמרתם שאין זו הדרך".

"אם כן כיצד במה יקנה האדם את השלימות וההתעלות בעבודת ה'?"

נענה הבעש"ט הקדוש ואמר: "אכן, אכן בימינו אין זו הדרך, אין להתענות ולצום. הדרך לעבוד את השם ולהתקרב אליו הינה על ידי אהבת ה', אהבת ישראל, ואהבת התורה".

"ושמעו נא מעשה נפלא אשר אירע עם זקני הקדוש", המשיך רבי ברוך ממעזיבז'.

מעשה ביהודי פשוט מבני הכפרים, יהודי טוב שמשתדל לעשות את רצון בוראו. הרבה הוא לא ידע, אולם בכל זאת נוהג היה להתענות בימי השבועיים, חשב שרק כך יוכל לתקן את עוונותיו. התעניות לא היו דבר קל עבורו, אולם יהודים כשרים רוצים להתקרב לאביהם שבשמים ועושים כל מאמץ לחזור בתשובה ולתקן את עוונותיהם.

באחת השנים, שמועה הגיעה לאוזניו, אור חדש נגה על העולם. בעיר מעזיבז' יושב צדיק גדול ורבי ישראל בעל שם טוב שמו, דרך חדשה יש לו, 'חסידות!' שמע שמנהגו של הצדיק לעבוד את הקב"ה מתוך שמחה, ואף דורש ומלמד זאת לרבים כיצד לעבוד את השם בשמחה ובטוב ולבב ולא על ידי סיגופים ותעניות.

הדברים הללו ללבו של הכפרי, נטל את רגליו ושם את פעמיו לעבר מעזיבז', אל מעונו של הבעש"ט הקדוש. "רבי קדוש", פתח היהודי מיד כאשר נכנס, "ברצוני לשאול מהי עיקר העבודה, מהי חובתו של האדם בעולמו? אבותי לימדוני כי בימים הקדמונים היו אנשי מעשה מתענים משבת לשבת, ומי שלא היה בו כוח להתענות כה רבות היה מתענה בימי שני וחמישי. ומי שלא עמדו כוחותיו גם לזאת, היה צם לכל הפחות בימי השבועיים, מפני שאז הוא זמן מסוגל לתקן את החטאים".

"אלא שלאחרונה שמועה הגיעה לאוזניי" המשיך הכפרי, "שמעתי שהרבי ביטל את עניין התעניות, אמר שיש לעבוד את הקב"ה בשמחה בטוב לבב, ולא זו בלבד, שמעתי שהרבי אמר שאדם המתענה

עתידי ליתן על כך את הדין! משום שנקרא חוטא בכך שהוא מענה את גופו.

"מדרך רחוקה באתי", סיים הכפרי, "ברצוני לדעת מהי העבודה השלמה, כיצד כן ניתן לעבוד את הקב"ה, מהי הדרך לכפר על כל העוונות?"

הבעש"ט הביט בו בעיניו הטובות, שמח לראות את דבקותו של יהודי פשוט, יהודי אשר כל רצונו וחשקו להתקרב לבוראו. "דע לך", אמר לו, "כל ביאתי לעולם הינה כדי להראות לאנשים דרך אחרת בעבודת השם, ללמד את עם ישראל שעיקרה של עבודת השם הינה אהבת ה', אהבת ישראל, ואהבת התורה. אלו הם שלושת עיקרי עבודת האלוקים, זוהי הדרך להתרומם ולהתקדש ולהתקרב לקב"ה."

"כאשר אדם מקבל על עצמו את שלושת הדברים הללו, אינו צריך להתענות!"

"אולם דעו לכם", סיים הרבי הקדוש ר' ברוך ממעזיבוז את סיפורו, "אלו הם דבריו של סבי הקדוש, אבל אני אומר, אני אומר ששלושת העיקרים הללו אהבת ה', אהבת ישראל ואהבת התורה, אינם דברים של מה בכך. קשה לאדם לקיים את שלושת הדברים הללו מבלי להיכשל בהם."

זוהי דרך קשה יותר מאשר דרך הסיגופים! נקל יותר למשוך את ידו ואת פיו מהאוכל, מאשר גם לאכול ומצד שני גם לסגף את עצמו בעניינים האלו!

יש לקנות דרגה גבוהה ביותר כדי לזכות לאלו הדברים!"

וידועה אמרתו של המגיד הקדוש ממזריטש תלמידו הגדול של רבינו הבעש"ט: 'לא ניתן לשער ולתאר את מידת אהבת ישראל של רבינו הבעש"ט, והלוואי שהיו נושקים את הספר תורה באותה האהבה שהיה מורי מנשק את הילדים בהוליוו אוטם אל ה'יחודי' כשהיה עוזרו של מלמד תינוקות!'

לא יעלה על הדעת שבן ישראל יקום באחייו!

"רבי, הושיע! צרה גדולה רובצת עליי", התאונן יהודי בפני רבי משה חיים אפרים מסדילקוב בעל דגל מחנה אפרים, נכדו של הבעש"ט הקדוש. "שכני רודף אותי ברשעות ובאכזריות, כלו כל הקיצין, מבקש אני מהרבי הקדוש שיפעל שהלה יסתלק מן העולם!"

"היתכן?! יהודי עושה רעה ליהודי אחר? והיתכן שיהודי יבקש במותו של יהודי אחר?" תמה הרבי. "מה אעשה?" נאנח היהודי, "שכני עושה לי צרות נוראות, רבי, אנא תביא סוף וקץ לצרותי."

"שמע נא יהודי יקר, הקשב למעשה שאירע אצל זקני הקדוש הבעש"ט."

זונדל וחיים דרו בשכונת בכפר קטן בין הגויים, מלבדם לא היה בכפר יהודים נוספים. אלא שבמקום שביניהם חששו שהיה יורד לחייו ממש. באחד הימים כשל כוח סבלו של חיים, נטל את רגליו ונסע לבעש"ט, ובקשתו בפיו, "רבי התפלל נא ששכני יסתלק מן העולם."

סבי הקדוש הביט בו בחומרה ואמר לו "כיצד יהודי יכול לעשות צער ליהודי אחר, איך יתכן שיהודי יבקש את מותו של חבריו? בפסוק בחומש ויקרא נאמר (יח ט) 'לא תקום ולא תטור את בני עמך', אומרים חז"ל הקדושים (ירושלמי פ"ט ה"ד) נתאר לעצמנו אדם חותך ירקות עבור הארוחה, לפתע בחוסר זהירות ידו הימנית חתכה את ידו

השמאלית, דם החל לזלוג מן האצבע. האם יתכן שאותו אדם יטול את הסכין יחתוך את ידו הימנית, ינקום את נקמתה של יד שמאל..."

כך לא יעלה על הדעת שבן ישראל יקום ויטור לאחייו, כל ישראל הם יחידה אחד, גוף אחד. לא יתכן שאיבר אחד ירצה ברעת חבריו!"

"חז"ל הקדושים בתורת כהנים (קדושים ד) 'המשכן הבעש"ט', 'מלמדים אותנו יסוד נפלא, רבי עקיבא אומר ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, 'בן עזאי אומר 'זה ספר תולדות אדם' (בראשית ה א), זה כלל גדול מזה."

"חז"ל מלמדים אותנו שכלל ישראל הם כקומת אדם, גוף אחד שלם, וזהו שורש האהבה בין בני ישראל, וכמו שהראש אוהב את הידיים ואינו מסוגל לחשוב על רעתם, כך לא שייכת שנאה בין בני ישראל, בין איש לרעהו."

"דע לך שאין אפשרות אפילו להתפלל שליהודי אחר לא יהיה כוח, מאחר שזהו ממש כמו להתפלל על אחד מאיבריו שלא יהיה לו כוח. זאת אינני יכול לעשות, יכול אני להתפלל ולפעול לפני השם יתברך שיהפוך את לבו של שכנך ומשונא ורודף יתהפך לאוהב, וכך ממילא יפסיק לצער אותך ולרדוף אותך."

"שמע נא", פנה הדגל מחנה אפרים ואמר ליהודי אשר לפניו "גם אני אומר לך כדברי זקני הקדוש, כה גדולה היא מצוות ואהבת לרעך כמוך, לא אוכל להתפלל שיקרה ליהודי דבר רע."

"רבי", בכה היהודי "מה אעשה, אינני מסוגל לשאת זאת עוד". "האם תוכל לפעול בנפשך לאהוב את שכנך, לחבב את זונדל?"

"אכן רבי, אוכל לאהוב אותו, איני חפץ כלל ברעתו, רק שיעזוב אותי במנוחה."

"כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם אל האדם", אמר הרבי, "אם תוכל לאהוב אותו אוכל גם לפעול שיתהפך לבבו לאהוב אותך."

"ובלבד..." הזהיר אותו הרבי "בלבד שכאשר תפגוש אותו תקבל אותו באהבה כאחיך ממש!"

כדבריו של הרבי הקדוש בעל הדגל מחנה אפרים כן היה, חיים וזונדל נעשו אוהבים זה לזה, דרו בשלום ובאהבה ובאחוה עד שברבות הימים נעשו מחותנים!

שוב למדים אנו על גודל מעלת אהבת ישראל, עד שלא יתכן שיהודי ירצה ברעת חברו, ועד כמה הדבר חשוב לפני הקב"ה יתברך, עד שזהו עיקר חובתו של אדם בעולמו. וכפי שאמר הקב"ה לישראל 'בני אהובי כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה, ותהיו מכבדין זה את זה, ותהיו יראים זה מזה'. (תנא דבי אליהו רבה פרק כח).

שמע בין אחיכם ושפטתם צדק

באותם השנים בהם התגלה שמשו של הבעש"ט הקדוש היה באירופה גוף יהודי אשר נקרא 'ועד ארבע ארצות' אשר היה מופקד על ניהול חיי היהדות בפולין וסביבתה. כאשר הגיע שמעו של הבעש"ט לאוזניהם החליטו לשלוח שליחים לנסות ולהבין במה מדובר. רבות ניתן להאריך באותה הפגישה אולם אנו נתמקד במה שאמר להם הבעש"ט. בפסוק בחומש דברים (א טז) נאמר 'ואצוה את שופטיכם בעת ההוא לאמור, שמעו בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו'.

שלושה פירושים ישנם למילות הפסוק 'שמעו בין אחיכם'.

הפירוש הראשון: 'שמעו' - מי שיש בו חוש

שמיעה רוחני, שומע עד כמה גדולה היא אהבת הבורא לכל יהודי, כיצד כל יהודי יקר לפני הקב"ה, איש זה הוא 'בין אחיכם', 'בין' מלשון הבנה ובינה, איש זה מבין גדולתם של ישראל.

הפירוש השני: 'שמעו', מי שיש בו חוש שמיעה רוחני, הוא 'בין אחיכם', קשור הוא בקשר בל ינתק בעם ישראל, מרגיש עונג רוחני בכל חיבור עם יהודי.

והפירוש השלישי: 'שמעו', כיצד יכול האדם לרכוש לעצמו חוש שמיעה רוחני, היאך יכול האדם להרגיש גדולתם של ישראל? 'בין אחיכם!' על ידי התחברות לעם ישראל, להיות קשור, לאהוב כל אחד מישראל אפילו הפשוט שבפשוטים, על ידי כך ניתן לזכות לאותו חוש שמיעה רוחני.

"אולם הצד שווה לכולם" סיים בעש"ט הקדוש את דבריו, "הצד השווה שבכולם הוא מעלתם של כל בני ישראל, מהאיש החשוב ביותר, ועד האיש הפשוט ביותר!"

זוהי אהבת ישראל, זוהי הדרך להשיג רוממות וקרבת אלוקים.

'כל תורה שאין עמה מלאכה - סופה בטלה'

בשנת תק"כ ביום מתן תורה בחג השבועות עלתה נשמתו של אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש לגנזי מרומים, אולם הצדיק לא השאיר אותנו לבד בעולם, הבעש"ט הקדוש השאיר לנו את תורתו הקדושה ואת תלמידיו הגדולים אשר הפיצו והנחילו את תורתו לכלל ישראל. תורת החסידות היא זאת שעמדה לכלל ישראל בגלות המרה.

המשנה במסכת אבות (פ"ב מ"ב) אומרת 'כל תורה שאין עמה מלאכה - סופה בטלה'. הרבי הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב מבאר פירוש נפלא ששמע מהבעש"ט הקדוש, מהי המלאכה הנדרשת מיהודי שיושב ועוסק בתורה? ההתעסקות במידה טובה זו של אהבת ישראל.

ואכן הרבי הקדוש מברדיטשוב היה ידוע באהבתו לכל יהודי עד שנודע בכינוי 'סניגורין של ישראל', וחפץ בכל הזדמנות כיצד ניתן ללמד זכות על עם ישראל. וכל זאת מכוחו של אותו הסבר נפלא שקיבל מהבעש"ט המבאר מהו חיוב המלאכה המוטל על איש ישראל - מלאכת אהבת ישראל.

דברים אלו טעונים ביאור, וכי אהבת ישראל קרויה מלאכה? מהי שייכות של אהבת ישראל ל'מלאכה'?

למדים אנו מכך שאכן אהבת ישראל הינה 'מלאכה', אהבת ישראל אינה מידה קלה, שהרי לא תמיד קל לאהוב מאן דהוא, ולפעמים אף בצדק, זה הזיק לי, זה הציק לי. אולם כל הסיבות הללו לא פוטרות אותנו מאהבת ישראל. אכן אהבת ישראל נחשבת מלאכה, זוהי עבודה שיש להתייגע רבות על כך.

וידועה אמרתו של רבינו הבעש"ט ש'צדיק גמור שאין בו שום שמץ רע כלל, אינו יכול לראות שום רע באדם, ובעיניו הכל זכאין וצדיקים, ולכן הוא אוהב את ישראל מאוד. אבל כשעדיין לא תיקן לגמרי, יראה בעיניו איזה שמץ רע לחייב את הרשעים, אבל ידע כי את נפשו הוא מחייב" (נתיב מצותי, נתיב התורה שבי א אות יא).

הבה נתחזק גם אנו בדרכו של הבעש"ט, לאהוב כל היהודי, להרגיש שכל יהודי הינו חלק מאתנו, חלק מאיברינו ממש. וכך נזכה לתורה כפי שאומרת המשנה, ויחד עם מלאכת אהבת ישראל נזכה לכל המעלות הגדולות והמרוממות.